

UVOD V POSLOVANJE (izpitne naloge)

TEORIJA:

1. Obkrožite pravilne trditve: Splošni stroški so?
  - stroški, ki so lahko odvisni od obsega poslovanja ali pa tudi ne, glede na to, kako se pojavljajo, so lahko stalni ali spremenljivi; bistveno za njih je, da ne vemo kateri stroškovni nosilec jih je v določenem znesku povzročil
2. Elastičnost neke produkcije je 0,5. Katera trditev je pravilna v tem primeru?
  - donosi obsega so padajoči, celotni stroški naraščajo hitreje kot obseg poslovanja, elastičnost povprečnih stroškov je večja od 0
3. Hitrost obračanja obratnih sredstev vpliva na povprečno stanje obratnih sredstev. Katera trditev je pravilna?
  - hitreje kot se obračajo obratna sredstva pri danem obsegu poslovanja večji je koeficient njihovega obračanja, manjše bo njihovo povprečno stanje in manj virov bo podjetje potrebovalo za njihovo financiranje
4. Spodnje trditve se nanašajo na delitev stroškov. Katera od njih je pravilna?
  - kadar stroške delimo po naravnih vrstah nas zanima, katera poslovna prvina jih povzroča; pri tej delitvi stroške delimo na stroške storitev, stroške dela, stroške predmetov dela in stroške delovnih sredstev
5. Amortizacija je:
  - postopek s katerim ugotavljamo stroške delovnih sredstev. Delovna sredstva, ki se obrabljajo zaradi intenzivne uporabe amortiziramo po funkcionalnih ali kombiniranih metodah
6. Za podjetje, ki deluje v pogojih popolne konkurence in proizvaja optimalni obseg poslovanja, velja naslednje:
  -
  - e je cena večja od povprečnih spremenljivih stroškov in manjša od povprečnih stroškov podjetje posluje z izgubo, ker je izguba manjša od fiksnih stroškov, je za podjetje smiselno, da s proizvodnjo nadaljuje

7. Kaj od naštetega velja za določanje prodajnih cen v trgovini? Obkrožite pravilne trditve!
- rabat je določen odstotek od prodajne cene blaga, marža pa je določen odstotek od nabavne cene blaga
  - v primeru marže maloprodajno ceno določi trgovina sama
  - prodajne cene v trgovini se oblikujejo tako, da nabavni ceni trgovskega blaga dodamo pribitek, ki služi za pokrivanje stroškov in ustvarjanje dobička
  - v primeru rabata maloprodajne cene ne določi trgovina sama
8. V obravnavanem podjetju se je lani proizvodnja povečala za 5%. Število opravljenih ur se je povečalo za 15%. Izmet se je povečal za 1,8%, stopnja izkoriščenosti strojev pa je padla za 2%. Cene poslovnih učinkov so se v povprečju povečale za 12%, cene poslovnih prvin pa za 8%. Obkrožite pravilne trditve!
- vpliv inflacije je bil za podjetje ugoden
  - produktivnost dela se je zmanjšala
  - nominalna ekonomičnost bi padla, če bi bil negativen vpliv realne ekonomičnosti
  - značilen za navedeni primer vpliva pozitivnega vpliva inflacije
9. V podjetju LUNA se je lani povečala proizvodnja za 10%. Število opravljenih ur se je povečalo za 5%. Izmet se je zmanjšal za 0,5%, stopnja izkoriščenosti strojev pa je narasla za 0,8%. Cene poslovnih učinkov so se v povprečju povečale za 8%, cene poslovnih prvin pa za 12%. Obkrožite pravilne trditve!
- spremembe nominalne ekonomičnosti v času so odvisne od gibanja realne ekonomičnosti in inflacijskih vplivov
  - nominalna ekonomičnost je narasla, padla ali ostala enaka
  - nominalna ekonomičnost je narasla, če je bil ugoden učinek realne ekonomičnosti, značilen za navedeni primer večji kot neugoden učinek inflacije v navedenem primeru
10. Elastičnost neke produkcijske funkcije je 0,2. Katera trditev je pravilna?
- donosi obsega v produkciji so padajoči, celotni stroški naraščajo po naraščajoči stopnji, povprečni stroški naraščajo, mejni stroški pa so v tem primeru večji od povprečnih stroškov
11. Za podjetje, ki posluje v pogojih popolne konkurence in proizvaja pri optimalnem obsegu poslovanja velja naslednje:

- če je cena večja od povprečnih stroškov podjetje posluje z dobičkom; podjetje s prihodki pokrije vse stroške, zato je smiselno, da s proizvodnjo nadaljuje
- če je cena manjša od povprečnih spremenljivih stroškov podjetje posluje z izgubo, ker podjetje s prihodki ne pokrije vseh variabilnih stroškov, je smiselno, da proizvodnjo ustavi

RAČUNSKE NALOGE:

1. $MPI = 80$ enot

$MPk = 60$ enot

$e = 0,8$

$L = 25$ enot

$K = 20$ enot

$Q = 4000$

a) Gre za padajoče donose ($e < 1$)

b) $Eac = Etc - 1$

$Etc = 1/e$

$Eac = 1,25 - 1 = 0,25$

$Etc = 1/0,8 = 1,25$

S POVEČEVANJEM OBSEGA PROIZVODNJE ZA 1% BI POVPREČNI STROŠKI NARASLI ZA 0,25%

c) $Q = AK^{\alpha} * L^{\beta}$

$\alpha = ek$

$\beta = el$

$Q = AK^{0,3} * L^{0,5}$

$$e_l = \frac{MP_l}{PPI} = \frac{80}{160} = 0,5$$

$$PP_k = Q/k = 4000/20 = 200$$

$$e_k = \frac{MP_k}{PP_k} = \frac{60}{200} = 0,3$$

$$PPI = Q/l = 4000/25 = 160$$

2. $Q = 200.000$ proizvodov

$Q_1 = 25.000$ enot

$Q_2 = 40.000$ enot

$TC_1 = 18$ mio €

$MC = AVC!$

$TC_2 = 22,5$ mio

a) $MC = \frac{\text{sprememba } TC}{\text{sprememba } Q} = \frac{TC_2 - TC_1}{Q_2 - Q_1} = 300 \text{€}$

b) $E_{TC} = \frac{\% \text{sprememba } TC}{\% \text{sprememba } Q} = \frac{TC_2 - TC_1}{TC_1} \cdot \frac{Q_2 - Q_1}{Q_1} = 0,42$

ELASTIČNOST CELOTNIH STROŠKOV ZNAŠA 0,42. TO POMENI, DA BI SE CELOTNI STROŠKI POVEČALI ZA 0,42%, ČE BI SE OBSEG POSLOVANJA POVEČAL ZA 1%

c) $TC = FC + (AVC \cdot Q)$ $TC_{30000} = FC +$
 $(AVC \cdot Q)$

$FC = TC_1 - (AVC \cdot Q_1)$ $= 10,5$
 mio + $(300 \cdot 25000)$

$FC = 18 \text{ mio} - (300 \text{ €} \cdot 25000)$ $= 19,5 \text{ mio €}$

$FC = 10,5 \text{ mio €}$

3. $RZ = 100.000$ enot

$PC = 85 \text{ €}$

$$AVC = 75 \text{ €}$$

$$FC = 450.000 \text{ €}$$

$$a) Q_p = FC / P - AVC = 45000$$

$$IZ = Q_p / RZ * 100$$

$$IZ = 45\%$$

$$b) Q \text{ (stopnja izkoriščanja zmogljivosti 60\%)} = 0,6 * 100000 = 60000$$

$$\pi = TR - TC$$

$$\pi = (P * Q) - FC - (AVC * Q)$$

$$\pi = (85 * 60000) - 450000 - (75 * 60000)$$

$$\pi = 150000 \text{ €}$$

4. Tabela:

proizvod	količina	Neposredni stroški dela	Neposredni stroški materiala	Splošni str. proizvodnje	Splošni str. NPU	Vsi stroški
Modni čevlji	5000	10 mio	6 mio	12 mio	8 mio	36 mio
Škornji	2500	6 mio	4 mio	7,5 mio	4,8 mio	22,3 mio
SKUPAJ	7500	16 mio	10 mio	19,5 mio	12,8 mio	58,3 mio

$$K1 = \text{splošni stroški proizvodnje} / \text{vsi neposredni stroški} = 19,5 / 16 + 10 = 0,75$$

$$K2 = \text{splošni stroški NPU} / \text{neposredni stroški dela} = 12,8 / 16 = 0,8$$

$$\text{Splošni str. proiz. (čevlji)} = K1 * (10 \text{ mio} + 6 \text{ mio}) = 12 \text{ mio}$$

$$\text{Splošni str. proiz. (škornji)} = K1 * (6 \text{ mio} + 4 \text{ mio}) = 7,5 \text{ mio}$$

$$\text{Splošni str. NPU (čevlji)} = K2 * \text{neposredni str. dela} = 0,8 * 10 \text{ mio} = 8 \text{ mio}$$

Splošni str. NPU (škornji) = $K2 * \text{neposredni str. dela} = 0,8 * 6 \text{ mio} = 4,8 \text{ mio}$

5. Sredstva = 200.000 €

Dolg = 40%

PRIH = 12.400 €

Kapital = 120.000 €

ROE = 20%

$ROA = \text{dobiček} / \text{povprečna sredstva} * 100$ $\pi =$
 $ROE * \text{kapital}$

$ROA = 24000 / 200000 * 100$ =
 $0,2 * 120000$

$ROA = 12\%$ =
 24000 €

$E = \text{PRIH} / \text{ODH}$ $\text{ODH} = \text{PRIH} - \text{DOBIČEK}$

$E = 124000 / 100000$ $= 124000 - 24000$

$E = 1,24$ $= 100000 \text{ €}$

6. Tabela:

proizvod	Proizv. Kol. 2005	Proizv. Kol. 2006	Prod. Enot 2005
M čevlji	100.000 enot	80.000	30
Ž čevlji	100.000 enot	100.000	50
O čevlji	120.000 enot	120.000	20

$L05 = 15000 \text{ ur}$

$L06 = 16000 \text{ ur}$

$P05 = (30 * 100000) + (50 * 100000) + (20 * 120000) / 15000 = 693,3$

$P06 = (30 * 80000) + (50 * 100000) + (20 * 120000) / 16000 = 612,5$

$I = P06 / P05 = 88,35\%$

$100 - 88,35\% = 11,65\%$

Produktivnost dela se je v letu 2006 glede na predhodno leto zmanjšala za 11,65%